

LÉKAŘKOU POUZE SE TŘEMI TŘÍDAMI OBEČNÉ?!

PŘÍBĚH PANÍ DOKTORKY ČAKRTOVÉ

7.12.1932 – 18.1. 2017

LÉKAŘKOU POUZE SE TŘEMI TŘÍDAMI OBECNÉ ?!

PŘÍBĚH PANÍ DOKTORKY ČAKRTOVÉ, KTERÁ SE VE VZPOMÍNKÁCH VRACÍ DO DĚTSTVÍ ZA VÁLKY.

VYPRÁVÍ TAKÉ O TOM, JAK SE SNAŽILA V PADESÁTÝCH LETECH POMOCI SVÉMU TATÍNKOVI.

KDYŽ BYL PŘESTO ODSOUZEN A SKONČIL V LEOPOLDOVĚ, MUSELA PO PROMOCI ZABEZPEČIT RODINU.

PO ROCE 1989 POMOHLA S OBNOVOU SOKOLA STARÉ MĚSTO, STALA SE JEHO STAROSTKOU.

JAK TO BYLO S TĚMI TŘEMI TŘÍDAMI OBECNÉ?!

Opravdu absolvovala nejdříve první třídu obecné školy v Dolní Krči, pak jim Němci školu uzavřeli. Jak nám doplnil bratr paní Čakrtové, bylo to kvůli spojení s odbojovou činností tamního Sokola. Rok docházeli tajně k panu učiteli. Právítka si prý schovávali do rukávu.

Po roce chodila do školy na Lhotce a po třech třídách obecné pokračovala v dívčí škole ve Vodičkově ulici, po válce pak studovala na anglickém gymnáziu. Tam chodil i bratr, ale jen ona mohla školu i po školské reformě dokončit a složit maturitní zkoušku. Bratr byl mladší, a tak musel pokračovat na české střední škole. Bohužel jí však pak v Praze na univerzitě nechtěli uznat nic než tři třídy obecné. Přesto se dostala na medicínu, ovšem na obor hygieny v Plzni, kde jim její studium na anglickém gymnáziu tolik nevadilo.

Při studiu si ona i bratr museli vydělávat, vázali skripta pro pražskou techniku. Ona dokonce spravovala sousedům prádlo. Čas na studium měla jen po nocích. Přitom potřebovala mít výborný prospěch, aby nedala záminku k tomu, že by ji mohli vyhodit.

**na anglickém
gymnáziu**

MÁSLO V KNIZE

Jak bylo řečeno, na začátku války chodila paní doktorka Čakrtová teprve do první třídy. Má tedy dětské vzpomínky, které jsou smíšené.

Samozřejmě tu byly strach a obavy, které slýchala od rodičů. Ovšem také bombardování, uzavření školy, kanon, který ustřelil kus nedalekého domu...

Rodina měla jeden velký a vážný problém, bratr totiž onemocněl tuberkulózou. Narodil se krátce před válkou, byl tedy malý, podvyživený a tím měl oslabenou imunitu. Proto se na rozdíl od sestry nakazil. Důležité proto bylo výživné jídlo a to se těžko shánělo, bylo na příděl. Bez něj by léčba, a to i rok v léčebně v Košumberku, neměla velkou naději na úspěch.

Tehdy se ukázalo, jakou soudržnou a jak bychom řekli dnes - úžasnou, mají rodinu. Příbuzní pomáhali, jak mohli. Tak například strýček z Prostějova jim poslal máslo velmi rafinovaným způsobem. Odkrojil ho přesně podle knihy tak, aby je mohl vložit do jejího obalu. Za to hrozily vysoké tresty a on to přece riskoval!

Bratr se tak díky péči a pomoci celé rodiny, ale i dobrých lidí ještě za války uzdravil.

RODINNÉ ÚTRŽKY

Zeptali jsme se, jak to tedy bylo se sháněním potravy, zda docházelo ke směňování. A to tak, jak to znal z vyprávění své babičky Vojta. Paní Čakrtová takovou zkušenost neměla. Ale rozprávěla se o tom, že na zahradě měli dost ovoce a zeleniny, ta se sázela nejen na záhony, ale i kolem ovocných stromů. Důvod byl jediný, aby bylo co jíst, jak říká paní doktorka. Její bratr nám k tomu řekl, že se tajně chovaly ve sklepě slepice, protože o vejce byla velká nouze. Dvakrát se u nich prý dokonce vykrmila husa. V té souvislosti se jí vybavily i hezké vzpomínky.

Na to, že vyrůstala v krásném a láskyplném rodinném prostředí.

Na to, že se rodiče ze všech sil snažili se o ně postarat.

Na to, že ne vždy se dočkali vděku.

V této době vznikaly a kolovaly různé recepty, ve kterých se nahrazovaly některé suroviny tím, co bylo dostupné. A tak tatínek upekl dort z černého chleba, který naplnil kandovanou dýní, kterou se mu předtím z vlastní úrody podařilo vyrobit. Paní doktorka říká: „ My jsme snědli tu kandovanou dýni, na tamto ostatní jsme se šklebili. Maminka nám vyhubovala, že musíme sníst všechno.

Tatínek vedle toho, že pracoval v bance, byl také intendantem České filharmonie. V roce 1938, když s dirigentem Rafaelem Kubelíkem vystupovala v Londýně, cestoval tam s nimi. Vzpomínal prý s dojetím na ohromný úspěch Slovanských tanců v Royal Albert Hall.

DÍTĚ A VÁLKA

V době náletů, kdy nejezdily tramvaje, se jednou vypravila z Vodičkovy ulice až domů do Krče pěšky. Občas ji zastavila hlídka protivzdušné obrány, ale ona vždycky řekla, že jde domů. Mysleli zřejmě, že bydlí za rohem. Maminku to samozřejmě vyděsilo a rozzlobilo. Musela slíbit, že už to neudělá. Od té doby šla obvykle za tatínkem do práce a s ním pak do krytu.

Dost zblízka viděli nálet na vysočanské továrny a jeho následky. Sledovali to z Klánovic, kde byli na návštěvě. Po cestě domů viděli trosky, kouř atd.

V době povstání, když se maminka dozvěděla, že Němci na Pankráci hnali lidi před tanky jako živé štíty, dala jim do aktovek zásoby jídla. Patrně pro případ, kdyby před Němci utíkali a museli se někde zdržet.

Měli také staršího kamaráda vysokoškoláka, který byl po 17. listopadu 1939 zatčen a odvezen do koncentračního tábora.

A JAK TO SOUVISÍ SE ŽIVOTEM RODINY ZA VÁLKY?

Maminka byla v domácnosti a starala se nejen o rodinu a o děti ze sousedních domů. Ale otec měl často „služební“ návštěvy, mezi ně patřil i Rafael Kubelík. O ně se musela také postarat. Také pořádala dětská loutková představení, byla totiž původně herečka Národního divadla moravskoslezského. Strýc malíř maloval kulisy, tatínek mu pomáhal a vyráběl dokonce i rekvizity. Hrál se ve velkém pokoji, ložnice rodičů se proměnila v zákulisí.

Předtím se hrálo v sokolovně v Dolní Krči, jež byla zavřena právě tak jako škola. Němci v ní skladovali věci ze zabaveného židovského majetku.

A další souvislost s filharmonií? Je tu pán, o kterém paní Čakrtová mluví jako o domovníkovi, který jim pomáhal se zahradou. Tomu tatínek původně pomohl ke služebnímu místu ve filharmonii. Občas dodal i nějaké potraviny. Když ho jednou chytili, otec ho z toho nějak dostal. Jeden z jejich sousedů byl obchodník, který leccos sehnal. Vozil načerno potraviny z Moravy.

SOKOL A KONĚ

Na všesokolském sletu v roce 1948. který se stal na dlouhou dobu posledním, byla paní Čakrtová v čele průvodu. Cvičila ve skladbě dorostenek a pak také ve vystoupení na lidové písně. K tomu si dívky samy šily sukně a halenky.

Od dětství se věnovala jezdeckví, takže jela také spolu s dospělými na koni. Problém byl s oblečením, jezdecké boty a kalhoty si musela vypůjčit. Aktivně trénovala až do doby, než začala studovat na vysoké škole, jednou dokonce na závodech v drezúře porazila mistryni republiky. Dokonce ještě před pěti lety měla možnost se projet a vzbudila obdiv za to, co s koněm dokáže.

Po roce 1989 ji oslovila její bývalá náčelnice a požádala ji, aby jim pomohla s obnovou Sokola Staré Město. Zapojila se tak, že se nakonec stala starostkou. Bohužel to znamenalo řešit spoustu finančních záležitostí, smlouvy se školami – neměli totiž vlastní tělocvičnu. Tak si svoji práci pro Sokol nepředstavovala!

lidové tance

STAROST O OTCE A O RODINU

Otce jí za totality zatkli, když byla ve třetím ročníku na vysoké škole. Rozsudek byl dvakrát zrušen. Ve finále dostal 25 let vězení, protože jeho proces byl zpolitizován.

Po promoci se pokoušela o povolení k návštěvě ve vazební věznici v Ruzyni. Odhodlala se napsat žádost ministrovi vnitra. Ačkoliv tomu nikdo nevěřil, podařilo se to.

Musela nastoupit do zaměstnání na umístěnkou až do Ostravy. Pokud by chtěla zůstat v Praze, nedostávala by plat. Ona se však musela postarat o rodinu, ale také platit advokáta otci. Měla však štěstí, že si s ním mohla domluvit splátky. Než začala vydělávat, opět pomohla rodina. Posílali jim peníze.

Ze zdravotních důvodů byl otec převezen do pankrácké věznice. Tady byl úspěšně operován, museli mu vzít ledvinu. S lékařskou péčí byl spokojen, podle něj byla na vysoké úrovni.

Svůj trest si odpykával v Leopoldově. Cesta za ním jim trvala 2 dny, museli někde přespat, protože tam museli dorazit v určený čas. Ale návštěv bylo povoleno jen málo. Nakonec se prokázalo, že byl proces vykonstruovaný a tatínek vyšel z vězení na amnestii v roce 1960.

„KARIÉRA“

Nejvíce nám vyprávěla o práci ve výzkumném ústavu. Měla šanci pracovat na kandidatuře, ale naznačili jí, že by měla nejdřív studovat tzv. VÚML Odmítla to a myslela, že tato možnost padla. Byl to v té době odvážný postoj. Nakonec se jí to dovolili, ale součástí byla kandidátská práce, která se měla týkat praxe v oboru. Protože se vlastně zabývala hygienou práce, napsala o špatných pracovních podmínkách žen.

K tomu se váže historka. Když si to přečetl její nadřízený, připadalo mu to asi dost odvážné. Zeptal se jí totiž na to, jaké má ráda buchty. Aby prý věděl, co jí má nosit do vězení. Kandidaturu však obhájila i přesto, že politické školení odmítla.

Často přednášela, a to i v zahraničí. Líbila se nám i historka o přednášce v ruštině. Rusky trochu uměla, ale azbuka, ti „broučci“, jí nic moc neříkali. Přednášku si připravila, ale pomohla jí kolegyně, jejíž tatínek byl Rus. Přepsala si text foneticky a ona jí ho opravila.

promoce

CO NÁM PRÁCE PŘINESLA

Zjistili jsme, jak vypadaly potravinové přiděly - lístkový systém. Přečetli jsme si i o tom, jak se přiděly snižovaly. Paní doktorka nám vysvětlila, co to je šmelina. Našli jsme si i válečné recepty.

Vláďa a Vojta se vydali na obhlídku pankrácké věznice. Ve vyprávění pana Čakrta nás překvapilo, že lékaři v pankrácké věznici se chovali profesionálně.

Máme konkrétní představu o tom, jak to vypadalo se školami za války, a o školské reformě po roce 1948, ale také - co byla Večerní univerzita marxismu- leninismu.

(Uvědomili jsme si, že je zvláštní, jak se ve vyprávění prolíná jídlo při jeho nedostatku za války - od másla v knize a tatínkova chlebového dortu až ke vtipu o buchtách do vězení za totality).

ZÁVĚR

Byli jsme moc rádi, že paní Čakrtová souhlasila s nahráváním a přes zdravotní obtíže za námi přijela. Setkání bylo příjemné, byla ochotná, odpovídala na naše otázky. Hovořila s nadhledem a humorem. Jsme přesvědčeni, že naše práce je v tuto chvíli cenná, protože se stala památkou nejen pro nás a společnost Post Bellum, ale i pro bratra paní doktorky a jeho rodinu. Krátce po našem natáčení, bohužel, paní doktorka onemocněla a zemřela.

Přineslo to změny, protože jsme měli domluveno, že nám ještě poskytne fotografie a dokumenty. Chtěli jsme i dotočit nějaké propojovací záběry. Shodou náhod jsme získali kontakt na jejího bratra, který zhlédl všechny nahrávky a doplnil k nim nějaké informace. Vyprávění pana Jana Čakrta nám jen potvrdilo to, co vyplynulo ze vzpomínek jeho sestry. Totiž to, že dětství v protektorátu prožili bez velké újmy a relativně v poklidu nejen díky péči a starosti rodičů. Byla to i zásluha širší rodiny a sousedů. Dozvěděli jsme od něj se víc i o rodičích, ale jeho vyprávění jsme si už nemohli nahrávat, vycházíme jen z poznámek. Poskytl nám také fotografie z pozůstalosti. Ceníme si toho, že nám chtěl pomáhat.

Výsledky naší práce jsme mu předložili a děkujeme mu, jeho vypravování, za jeho posouzení našich výstupů, za jeho připomínky, ale také za to, že vyhledal a dal nám k dispozici fotografie.

**PROJEKT PŘÍBĚHY NAŠICH SOUSEDŮ
ZPRACOVALI ŽÁCI
ZŠ U VRŠOVICKÉHO NÁDRAŽÍ
VE ŠKOLNÍM ROCE 2016/17 POD VEDENÍM
Mgr. Lenky Chocholoušové**

Vojta Balogh

Vladimír Zika

Alex Krstevski

